

Komunikazio- eta zerbitzu-hizkuntzen garrantzia COVID-19aren testuinguruan

Mundu osoan hedatzen ari den Covid-19aren pandemia behatzen dugun bitartean, osasunaren eta gizarte-laguntzaren sektoreak aurrekaririk gabeko presioa jasatzen ari dira. Hala ere, mundu guztia ahal duen guztia egiten ari da gure bizitzan duen eragina murrizteko. Horrelako uneetan, arriskuan daudenetan pentsatu behar dugu. Batzuk oso gaixorik daude ospitalean, eta bizitzen jarraitzeko borrokatzen ari dira. Beste batzuk etxean isolatuta daude, edo beren familietako kide zaugarriak babesten dihardute, zaharrak nahiz haurrak izan.

Hala ere, krisi egoeran hizkuntza lehenetsun bat ez dela diotenentzat, errealitatea bestelakoa da. Garrantzitsua da pazienteak lehenetsitako hizkuntzan hitz egin eta zerbitzuak jaso ahal izatea: frantsesa Kanadan, gaztelania Estatu Batuetan, galesa Galesen, euskara Euskal Herrian, katalanera Katalunian, tokiko hizkuntzak eta gutxiuak diren gainerako hizkuntzak. Antsietatea handitu ahala, ez da ahaztu behar hizkuntza gutxituetako paziente asko lehenetsitako hizkuntzan komunikatuko direla arreta-zerbitzuekin. Pazienteei hizkuntza-zerbitzuak modu aktiboan eskaintzeak ebaluazio zorrotzagoak, diagnostiko zehatzagoak eta pertsona horien tratamendua eta arreta hobeto ulertzea errazten ditu. Hala ere, kezkarriak diren datuen arabera, pazienteak atzean geratzen ari dira lehenetsitako hizkuntzan komunikaziorik ez dutelako. Adibidez, ikusi [artikulu hau](#). Ulertu behar dugu etxean ahul eta bakartuta dauden pertsonak zainduago egon daitezkeela lehenetsitako hizkuntzan hitz egiten bazaie.

Hizkuntza funtsezko erronka da krisi-kudeaketa egoki ororentzat. Are garrantzitsuagoa da herritarrekin lehenetsitako hizkuntzan komunikatu ahal izatea, informazioa emateko, jarraibideak emateko eta lasaitzeko, gizarte-kohesioari eta agintari publikoekiko konfiantzari eusteko. Komunikazioa ez da osagarria. Ezegonkortasun-aldi honetan agintari publikoek eta gizarte- eta osasun-zerbitzuen hornitzaileek arauak betetzeko duten modua garrantzitsua da. Egia esan, agintari publikoak eta hornitzaileak presio handiak jasaten ari dira eguneroko krisi-egoerari aurre egiteko; hala ere, uste dugu hizkuntza-legedia eta estandarrak gainerako arau sektorialekin batera errespetatu behar direla.

Denok uste dugu hizkuntzen errespetuaren alde borrokatzea justiziaren eta zuzentasun sozialaren eta elkartasunaren aldeko borroka zabalago baten parte dela. Borroka hori da gure ekintzaren ardatza. Hori dela eta, hizkuntza-zerbitzu egokiak eskatzen ditugu sektore publikoan, batez ere osasun-arretaren eta gizarte-zerbitzuen testuinguruan, non ezinbestekoa baita pertsonentzako justizia eta ekitatea bermatzea ahulak beharrezanekin sentitzen diren unean.

Osasunaren Mundu Erakundeari, agintari publikoei eta osasun publikoko zerbitzuei eskatzen diegu gogoraz dezatela zeinen garrantzitsua den krisi honetan hizkuntza-zerbitzuen eskaintza aktiboa egitea gaixoek eta zaintzaileek lehenetsitako hizkuntzan, osasun- eta gizarte-zerbitzuen sektore osoan, eta hornitzaileei eska diezaietela osasun- eta gizarte-zerbitzu eraginkorrak, seguruak, bidezkoak eta kalitate handikoak eskaintzea.

ATXIKIMENDUAK

KANADA

ERAKUNDEAK

- **ACUFC (Association des collèges et universités de la francophonie canadienne)**
- **Fédération des communautés francophones et acadienne du Canada (Ottawa)**

- **ICRML (Institut canadien de recherche sur les minorités linguistiques)**
- **Institut du Savoir Montfort (ISM)**
- **SSF (Société santé en français)**
- **CHSSN (Community Health and Social Services Network)**
- **CCS (Collective Community Services)**
- **4 Korner (Laurentides, Québec)**
- **Townshippers' Association (Sherbrooke, Québec)**
- **Assistance and Referral Center (Greefield Park, Québec)**
- **CAMI (Council for Anglophone Magdalen Islanders)**
- **ECOL (English Community Organization of Lanaudière)**
- **QCGN (Quebec Community Groups Network)**
- **Vision Gaspé-Percé Now**
- **Montréal West Island Integrated University Health and Social Services Centre**
- **ECO-02 (English Community Organization Saguenay-Lac-Saint-Jean)**
- **Integrated Health and Social Services University Network for West-Central Montreal**
- **Literacy Quebec**

NORBANAKOAK

- Annie Bédard, Zuzendari nagusia, Société santé en français (Manitoba)
- Lynn Brouillette, PDG, Kanadako frankofoniaren unibertsitate eta eskolen elkarte
- Linda Cardinal, Chargée de mission pour le développement de la recherche, Université de l'Ontario français et professeure titulaire École d'études politiques, Université d'Ottawa
- Stéphanie Collin, professeure à l'École des hautes études publiques de l'Université de Moncton
- Jacques Paul Couturier, président, Institut canadien de recherche sur les minorités linguistiques
- Danielle de Moissac, Professeure agrégée, cheffe du département des sciences expérimentales, Université de Saint Boniface (Manitoba)
- Éric Forgues, Directeur général, Institut canadien de recherche sur les minorités linguistiques
- Érik Labelle Eastaugh, Directeur, Observatoire international de droits linguistiques (Moncton, Nouveau-Brunswick)
- Francis LaBossière, Président, Santé en français (Manitoba)
- Dr. Bernard Leduc, PDG, Hôpital Montfort (Ottawa)
- Anne Leis, Présidente de la Société Santé en français et professeure au département de la Santé Communautaire et Epidémiologie, Faculté de Médecine de l'Université de la Saskatchewan
- Denis Prudhomme, Vice-président associé à la recherche et Directeur, Institut du Savoir Montfort, Hôpital Montfort (Ottawa)
- Sébastien Savard, Professeur agrégé, directeur intérimaire de l'École de service social, Université d'Ottawa (Ontario)
- Sanni Yaya, Professeur et titulaire de la Chaire Léopold Senghor sur la santé mondiale (Université d'Ottawa)
- Lorraine O'Donnell, Affiliate Assistant Professor and Coordinator-Researcher, Quebec English-Speaking Communities Research Network (QUESCREN), School of Community and Public Affairs, Concordia University (Montreal, Quebec)
- Ann Marie Powell, President of the board of directors, Megantic English-speaking Community Development Corporation (MCDC)

- Brian Gignac, Executive Director, Megantic English-speaking Community Development Corporation (MCDC)
- Patrick Donovan, Associate Coordinator, Quebec English-speaking Communities Research Network (QUESCREEN), School of Community and Public Affairs, Concordia University (Montreal, Quebec)

CATALONIA

- **SOCDEMCAT** (Kataluniako Hiztegi Entziklopediko Medikoaren Elkartea)

EUSKAL HERRIA

ERAKUNDEAK

- **Administrazioa Euskaraz Taldea**
- **Aintzat**
- **EHE** (Euskal Herrian Euskaraz)
- **EH Bildu**
- **Euskal Herriko Bilgune Feminista**
- **Euskal Herriko Emakumeok Mundu Martxa**, Feminist association of the Basque Country
- **EHKolektiboa**
- **ELA (Eusko Langileen Alkartasuna)**
- **Geltoki kooperatiba**
- **Hiruki Larroxa Kolektiboa**
- **Hizkuntz Eskubideen Behatokia**
- **LAB (Langile Abertzaleen Batzorea)**
- **Medikuntza Asanblada**
- **Naziogintza Taldea**
- **OEE** (Osasungoa Euskalduntzeko Erakundea)
- **NUPEko Osasun Fakultateko Euskara Taldea**
- **UEU (Udako Euskal Unibertsitatea)**
- **Kontseilua (Euskararen Gizarte Erakundeen Kontseilua)**

NORBANAKOAK

- Ibon Aginaga Imaz, Euskara teknikaria
- Irati Agirreazkuenaga Onaindia, EHuko Ikerlaria eta irakaslea
- Joseba Agirreazkuenaga Ziorraga, EHuko Ikerlaria eta irakaslea
- Joxe Mari Agirresarobe, Erretiratua
- Martxelin Aizpuru Agirre, Biologoa
- Arantza Aizpuru Arruti, Erretiratua
- Josu Albero Rodriguez, Microbiologoa
- Maialen Alday Munilla, Medikua
- Miren Edurne Alegria Aierdi, Itzultzailea
- Xabier Alkiza San Marcelo, Stuntman
- Sagrario Aleman Astiz, Farmazian lizentziaduna, Euskaltzaindiako kidea
- Jose Manuel Aleman Astiz, Irakaslea
- Beatriz Aleman Astiz, Irakaslea
- Margarita Alonso Henares, Irakasle erretiratua
- Aitzol Altuna Enzunza
- Saioa Alzua Galparsoro, Udal langilea
- Imanol Alvarez Garcia, Irakasle erretiratua
- Dionisio Amundarain Sarasola, Erretiratua

- Uxoia Anduaga Berrotaran, Soziolinguista, irakaslea UPV/EHUn
- Pako Aristi, Idazlea
- Oihana Aristondo Etxebarria, Ikertzaile eta irakaslea UPV/EHUn
- Maider Arizmendiarieta Australia, Irakaslea
- Izaskun Artola Irazabal, Medikua
- Amets Arzallus Antia, Bertsolaria
- Idoia Astiz Landiribar, Irakasle erretiratua
- Alberto Atxotegi Aritzaga, Erretiratua
- Joseba Barandiaran
- Josune Bilbao Zabala, Irakasle erretiratua
- Eneko Ceciaga Elexpuru, Medikua
- Koldo Callado Hernando, Medikua
- Aitor Elizaran Aguilar
- Mitxel Elortza, Musikaria eta irakaslea
- Ines Etxabe Belamendia, Hezitzailea
- Amaia Maite Erdozain Fernandez, EHUKo Farmakologia irakaslea
- Jabier Etxebarria Bartolome, Itzultzailea
- Malen Ezeiza Zapiain, Erizaintza irakaslea
- Joseba Fernandez de Retana, Medikua
- Ana Galarraga Aiestaran, Zientzia-kazetaria
- Miren Arantzazu Galparsoro Barandiaran, Erretiratua
- Mikel Gandarias Jaio, Medikua
- Virginia Guillen, EHUKo Irakaslea
- Cristina Gonzalez Artetxe
- Karlos Gonzalez Gonzalez, Euskara teknikaria
- Aitor Ibarra Alberdi, Metaleko langilea
- Iñaki Idigoras Igartua, Ingeniari kooperatibista
- Abel Irizar Mantzizidor
- Loinatz Lasa
- Jose Inazio Lopez de Luzuriaga Fernandez, Musikaria eta irakasle erretiratua
- Ismael Manterola Ispizua, Irakaslea
- Oskar Martinez de Gereñu Martinez de Madina
- Aitor Montes Lasarte, Medikua
- Leire Narbaiza Arizmendi, Irakaslea
- Aitor Okina Llodio, Salmenta ingeniaria
- Begotxu Olaizola Elordi
- Iñaki Olalde Azkorreta, Irakaslea
- Miren Onaindia Olalde, EHUKo Irakaslea
- Patxi Otamendi Egiguren, Apaiza
- Joseba Otano Villanueva, Administrazioko langilea
- Irati Pagoaga, Teacher
- Jaime Robredo Villanuenga, Erretiratua
- Garikoitz Sanchez Verdugo, Golfeko langilea
- Andoni Sarriegi Eskisabel, Erretiratua
- Aitor Sarriegi Galparsoro, Bertsolari eta irakaslea
- Francisco Sudupe Elorza, Filologoa
- Mikel Tirapu Goikoetxea
- Rebeka Ubera Aranzeta, EH Bildu taldeko Legebiltzarkidea
- Kandido Uranga, Aktore eta bikoiztailea

- Mikel Urkola Eleizegi, EHUko Irakasle erretiratua
- Ane Maite Urtiaga Arregi
- Iker Villanueva, Medikua
- Julen Zabalo Bilbao, EHUko Irakaslea
- Jon Zarate Sesma, PhD, Farmazia irakaslea, Euskara errektoreordea UPV/EHU
- Arkaitz Zarraga Azumendi, Basauriko Udal euskaltegiko zuzendaria
- Adrian Unai Zelaia Arieta-Araunabeña, Medikua
- Joseba Unzalu Aurrekoetxea, Retired Professor.
- Jon Zulaika Isasti, Administrazio publikoko teknikaria

GALES

- Gwerfyl Roberts, Cadeirydd, Is-grŵp Iechyd, Cymdeithas yr Iaith Gymraeg
- Dr Emyr Humphreys, Ymgynghorydd Rheumatoleg, Bwrdd Iechyd Prifysgol Cwm Taf Morgannwg
- Beti George, Darlledwr, ac Ymgyrchydd Dementia
- Dr Elin Walker Jones, Seicolegwr Clinigol, Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwalader
- Dr Conor Martin, Ymgynghorydd mewn Gofal yr Henoed, Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwalader